

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

الکساندر مزیایف * - (Aleksandr Mezyayev)

برگردان از: ا. م. شیری

۱۹ اکتوبر ۲۰۱۶

شورای امنیت ملل متحد و سوریه: دو طرح پیشنهادی، دو هدف

جا دارد رأی‌گیری ۸ اکتوبر شورای امنیت ملل متحد در بارهٔ اوضاع سوریه را بار دیگر مورد بررسی قرار دهیم. خودویژگی اوضاع عبارت از این است که دو پیشنهاد قطعنامه به شورای امنیت تسلیم شده بود در حالی که احتمال تصویب هیچ یک از آنها وجود نداشت. ویتالی چورکین، نمایندهٔ روسیه آن را "یکی از عجیب‌ترین صحنه‌آرایی‌ها در تاریخ شورای امنیت نامید".

لازم به یادآوری است که طرح پیشنهادی فرانسه با ۱۱ رأی مثبت (۱)، دو رأی مخالف (روسیه و ونزوئلا) و دو رأی ممتنع (آنگولا و چین) پایان یافت. وتوی روسیه مانع از تصویب این پیشنهاد گردید.

طرح پیشنهادی روسیه با نتیجهٔ چهار رأی مثبت -چین، مصر، روسیه و ونزوئلا، نه رأی مخالف -فرانسه، جاپان، مالزی، زلاندنو، سنگال، اسپانیا، اوکراین، انگلیس و امریکا و با دو رأی ممتنع -آنگولا و اروگوئه تصویب نشد.

تفاوت اساسی بین این دو طرح عبارت از چه بود، که موجب چنین انشعاب فاجعه‌بار در شورای امنیت گردید؟ ویتالی چورکین در جلسهٔ شورای امنیت طی سخنان کلی در این باره گفت، اما پاسخ کامل‌تر آن را متن طرح، که متأسفانه چند روز پس از جلسهٔ شورای امنیت منتشر گردید، می‌دهد (۲).

طرح پیشنهادی فرانسه (۳) متن قطعنامهٔ پیشنهادی فرانسه شامل دوازده ماده بود. در آن دو مطالبه و دو تقاضا چشمگیرتر از همه بود.

اول -طرح پیشنهادی از همه طرفها، از جمله، از دولت سوریه می‌خواست در ارتباط با مناطق تحت محاصره و دوردست بلادرتنگ به کلیه تعهدات خود مطابق موازین بین‌المللی حقوق انسانی و حقوق بشر عمل نمایند. اضافه بر این، از همه طرفها می‌خواست به بمباران هوایی حلب و همه پروازهای نظامی در آسمان آن فوراً خاتمه دهند.

دوم -این طرح پیشنهادی قطع فوری عملیات نظامی و همچنین تأمین فوری رسیدن امن و بدون مانع کمکهای انساندوستانه به سراسر سوریه را خواسته بود و از همه طرفها می‌خواست اجازه ندهند کمکهای مادی و مالی به دست افراد، گروهها، مؤسسات و سازمانهای مرتبط با "القاعده" یا داعش و سایر گروههای تروریستی برسد (۴).

لازم به ذکر است، که متن طرح پیشنهادی فرانسه با هدف تأکید بر مسئولیت مطلق دولت سوریه در قبال اوضاع وخیم این کشور تنظیم گردیده بود. همچنین، این طرح به منظور پرده‌پوشی کامل این واقعیت که بحران انسانی در حلب پس

از تهدید شبه‌نظامیان مبنی بر حمله به کاروان حامل کمک‌های انساندوستانه و جلوگیری از رسیدن آن به شهر حلب در ماه‌های اگست و سپتمبر به طور عمدی دامن زده شد، در شورای امنیت مطرح و به رأی گذاشته شد. در عین حال، طرح فرانسه مسأله آغاز سریع روند سیاسی سوری -سوری را که از قضاء تحت‌الحمایگان غرب در راه شروع آن اخلاص می‌کنند، نادیده گرفته بود.

اما مسأله اصلی حتماً در این یا آن مسأله نیست که حامیان پیشنویس فرانسه تحت عنوان برقراری منطقه پرواز ممنوع کوشش کردند چتر حفاظتی برای تروریست‌های "جبهه‌النصره" و سایر گروه‌های وابسته به آن دست و پا نمایند. در این معنی، طرح فرانسه عبارت از تحریکات خشن و آشکار بود و حامیان آن قصد داشتند از قطعنامه شورای امنیت ملل متحد به سود گروه‌های تروریستی استفاده نموده، ایده غیرقانونی "منطقه پرواز ممنوع" را به مرحله اجراء بگذارند. این ایده آشکارا با تمامی موازین حقوق بین‌الملل موجود در تضاد است. حریم هوایی هر کشور بخش جدائی‌ناپذیر استقلال ارضی آن است و هیچ نهادی، از جمله، شورای امنیت ملل متحد حق "بستن" آن را ندارد.

***طرح روسیه** پیشنویس ارائه شده روسیه به مراتب کوتاه‌تر بود و در عین حال، اساس متن فرانسوی را در بطن خود داشت. به عنوان مثال، مطالبه اول و سوم طرح روسیه مفاد مشابه طرح فرانسه، از جمله، در رابطه با اشاره به تعهدات دولت سوریه در قبال قوانین بین‌المللی انساندوستانه را به طور کامل تکرار می‌کرد. در طرح روسیه نیز به قطع فوری درگیری‌های مسلحانه، از جمله در حلب و همچنین، تأمین فوری رسیدن امن و بدون مانع کمک‌های انساندوستانه به سراسر سوریه تأکید شده بود. در حالی که طرح فرانسه از برخی کمک‌های انساندوستانه به ساکنان حلب صحبت می‌کرد، پیشنویس روسیه بر لزوم اجرای توافق حاصله در این باره تأکید داشت.

تنها تفاوت قابل ملاحظه پیشنویس روسیه با طرح فرانسه در برخورد به تروریست‌ها بود. پاراگراف چهارم طرح روسیه تصریح می‌کند، که تفکیک مخالفان معتدل از "جبهه‌النصره" به مثابه شرط اساسی برای دستیابی به توافق فوری است و خواستار آن بود که همه طرف‌ها باید برای جلوگیری از حمایت‌های مادی و مالی به افراد، گروه‌ها، مؤسسات و سازمان‌های مرتبط با "القاعده"، داعش یا "جبهه‌النصره" و سایر گروه‌های تروریستی ممنوعه در سوریه اقدام کنند (۵).

البته اقدام به چنین حمایت‌ها وظیفه اصلی "همتایان" غربی روسیه است. سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه در روزهای اخیر پرده‌ها را کنار زد: "ما انبوه بازدارنده‌ها" در اختیار داریم بلی ما چنین امکاناتی داریم. هنگامی که مذاکرات پیرامون آتش‌بس سه روزه در حلب بدون تفکیک "خوب‌ها" از تروریست‌ها جریان داشت، فضای رسانه‌ها پر از اظهارات خوش‌بینانه مبنی بر این بود که همین الان امریکایی‌ها روس‌ها را برای اعلام آتش‌بس متقاعد خواهند کرد و ما هم به سرعت تسلیحات و تجهیزات جنگی دریافت می‌کنیم و همه امور روبه راه خواهد شد. " به همین سبب، هر تصمیم شورای امنیت ملل متحد بدون حل مسأله تفکیک بی‌معنی خواهد بود. این مسأله در رابطه با همه آن‌هایی که در مقابل مذاکره‌های سیاسی بین سوری‌ها اخلاص می‌کنند، نیز صادق است. به طور دقیق باید به آنها گفت که بی‌درنگ دست از اخلاص بردارند. ما با فرانسوی‌ها چنین صحبت کردیم."

در طرح روسیه همچنین گفته می‌شد که حل و فصل پایدار بحران کنونی در جمهوری عربی سوریه بر مبنای روند سیاسی فراگیر و فقط با شرکت خود سوری‌ها بر اساس اعلامیه ۳۰ جون سال ۲۰۱۲ ژنیو که در قطعنامه‌های ۲۱۱۸ (۲۰۱۳)، ۲۲۵۴ (۲۰۱۵) و ۲۲۶۸ (۲۰۱۶) شورای امنیت ملل متحد و بیانیه‌های مرتبط گروه بین‌المللی حمایت از سوریه هم منعکس شده، ممکن است.

تفاوت مهم پیشنویس روسیه با طرح فرانسوی عبارت است از استناد منظم به موافقتنامه‌های منعقد در باره سوریه که شالوده حل و فصل سیاسی را تشکیل می‌دهند. به این ترتیب، طرح روسیه از همه طرف‌ها می‌خواست توافقنامه ۹ سپتمبر

سال ۲۰۱۶ بین روسیه و آمریکا را که با هدف دسترسی فوری و بلامانع به کمکهای انساندوستانه، به ویژه از طریق توقف درگیری‌های مسلحانه به مدت ۴۸ ساعت در هر هفته حاصل شده، راهنمای عمل خود قرار دهند. این مدارک به عنوان ضمیمه به متن پیشنویس روسیه افزوده شده بود.

صرفنظر از این که روسیه اصلاحات سازنده پیشنهاد نمود، پیشنویس تصویب نشد. چرا؟ در این باره ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه طی سخنرانی ۱۲ اکتوبر خود در انجمن "روسیه فرامی‌خواند" !خاطر نشان کرد که داستان طرح فرانسوی "بوی نامطبوعی می‌دهد".

ولادیمیر پوتین گفت که هنگام تدوین پیشنویس فرانسه، روسیه به طرف فرانسوی اطمینان داد که اگر اصلاحاتی در آن به عمل آورد، رأی منفی نخواهد داد. وزیر خارجه فرانسه به مسکو سفر کرد و در اینجا اظهار داشت: "پلی، البته، ما هم خواهان وتو نیستیم". بعد از آن چه شد؟ وزیر خارجه فرانسه از مسکو به واشینگتن رفت و "روز بعد، او و جان کری اعلام کردند روسیه مسوول همه گناهان مرگبار است، بدون هیچ صحبتی با ما به طور کلی و بدون هیچ بحثی با ما در باره هیچ موضوعی، پیشنویس همان قطعنامه را با آگاهی کامل به وتوی ما، به شورای امنیت تسلیم نمودند".

در اینجا، آیا رفتار "شراکتی" آمریکا به توضیح و تفسیر بیشتری نیاز دارد؟

اما سخنان رئیس جمهور روسیه در خصوص سیاست فرانسه بسیار قابل تأمل است...: این چنین و به همین راحتی به منافع سیاست خارجی، و ممکن است، حتا به منافع سیاست داخلی متحدان خود، در این مورد - آمریکا خدمت می‌کند. نمی‌دانم. ...

احتمالاً، این سرزنش همه مسائل مربوط به سفارش‌دهندگان و عاملان "صحنه‌آرایی عجیب و غریب" ۸ اکتوبر در شورای امنیت ملل متحد را روشن می‌کند...

توضیحات:

- ۱- مصر، فرانسه، جاپان، زلاند نو، سنگال، اسپانیا، اوکراین، انگلیس، آمریکا و اروگوئه.
- ۲- متن پیشنویس فرانسه در تاریخ ۱۱ اکتوبر به طور رسمی در مرکز اسناد ملل متحد منتشر گردید، و طرح روسیه در تاریخ ۱۳ اکتوبر.
- ۳- هنگام رأی‌گیری چهل و شش کشور از طرح فرانسه حمایت کرد: استرالیا، اتریش، آندورا، بلجیم، بلغارستان، مجارستان، آلمان، یونان، گرجستان، ایرلند، ایسلند، اسپانیا، ایتالیا، کانادا، قطر، قبرس، کوستاریکا، لیتوانی، لتونی، لوکزامبورگ، مالت، مراکش، مکزیک، موناکو، هالند، ناروی، امارات متحده عربی، پولند، پرتغال، رومانی، سان مارینو، عربستان سعودی، سنگال، سلواکی، سلونی، انگلیس، آمریکا، ترکیه، اوکراین، فنلاند، فرانسه، کرواسی، چک، سویدن و استونی.

۴- رجوع کنید به سند شماره اس / ۲۰۱۶ / ۸۴۶ ملل متحد.

۵- رجوع کنید به سند شماره اس / ۲۰۱۶ / ۸۴۷ ملل متحد.

*- رئیس کرسی حقوق شهروندی و حقوق بین‌الملل دانشگاه قازان، پروفیسور، دکتر علوم حقوقی، عضو انجمن وکلای بین‌المللی، عضو انجمن جهانی حقوق بین‌الملل، عضو علی‌البدل فرهنگستان مسائل ژئوپلیتیک، سردبیر مجله "حقوق بین‌الملل و مناسبات بین‌المللی"

<http://www.fondsk.ru/news/2016/10/14/sb-oon-i-siria-dva-proekta-dve-celi-42832.html>

۲۷ مهر - میزان ۱۳۹۵